

İnsan ilişkilerinde dikkat edilmesi gereken hususlardan biri de hiç kuşkusuz soru sormaktır. Soru deyip geçmeyiniz, soru sormak öncelikle bir akıl ve zekâ işidir. Ardından da kültür, görgü, asalet, saygı, sevgi, önemseme gibi birçok özellik devreye girer.

Soru sormak bilgi deryasına kova daldırmaktır. Bunun için ilim bir kuyu ise soru sormak da onun kovaıdır denmiştir.

Nasıl insan ilişkilerinde tanımadığımız bir kişinin kılık kıyafeti ilk planda önem arz ediyorsa; bir insanın ne olduğunu ve ne olmadığını göstergesi de sorduğu sorularda kendini belli eder. Bu sebeple Hz. Ömer, "Kişinin ne derece akıllı olduğu sorduğu sorudan anlaşılır" der. Hz. Peygamber de, "İnsanlar birbirlerine birtakım sorular sormaktan asla vazgeçmeyeceklerdir. Hatta, 'Her şeyi yaratan Allah'tır, fakat Allah'ı kim yaratmıştır?' diyeceklerdir" (Buhârî, "İtisâm", 3) buyurur. Bu hadiste Allah'ı bilmenin yolunun soru sormaktan geçtiğini bildirilmektedir. Soru sormak bir kültür ve kültürlü insan işidir. Sorulan soru kişinin edebini, bilgisini, niyetini, becerisini hatta hayat felsefesini ortaya koyar. Bu yüzden soru

sorma her bakımdan "edep ve erdemli insan olma" işidir, çünkü insan olan, insan olabilen soru sorar. Bir insanın soru soruyor olması ve sorgulayıcı bir özelliğe sahip olması, onu diğer insanlardan farklı kılar.

Soru niçin sorulur? Soru sorarken dikkat edilecek hususlar bellidir fakat yine de insan soruyu niçin soracağını bilmelidir. Soracağım soru ile ne / neyi öğrenmek istiyorum? Bu soruyu sormakla nasıl bir kazanım elde edeceğim? Soru haline dönüştürdüğüm "sorun"un, zihnimi epey zamandır meşgul ediyor olması gerekir. Çünkü akla gelen her şey soru haline getirilmez. Ayrıca, öncelikle sorunun cevabını kendim bulmaya çalışmış olmalıyım. Çözemediğim ya da farklı görüşlerden fayda umduğum bir konu olmalıdır soracağım soru.

Soru pratikle yani günlük yaşamla mı ilgilidir, yoksa zihinsel bir arayışın teorik sonucu olarak öğrenmeyi istediğim bir husus mudur? Bütün bunların ayırında olmalıyım. Soru sormak için soru sorulmaz. İnsanları sınamak / imtihan etmek için soru sorulmaz.

Soru kime sorulur? En önemli hususlardan biri de sorunun kime sorulacağı meselesidir. Zihnimizi meşgul eden birçok şey olabilir. Bunların aydınlığa kavuşabilmesi için aldığım cevaptan aklımın, fikrimin, gönlümün de ikna olması gerekir. İşte böylesine önemli bir hususta soru sormak için herhangi bir kimseyi muhatap alamam. Sorunun cevabını alabileceğim, şahsına ve bilgisine güvendiğim biri olması gerekir. Konjonktürel cevaplar, cevap olarak görülemez. Böyle birinin vereceği cevap beni ikna etmez.

Soru kadar, soru sorulacak "kişi" de önemlidir. Kişi deyince de işin içine "her bakımdan güven" duygusu girmektedir. Ne kadar âlim olursa olsun bir insanın her şeyi bilmesi mümkün olmayacağına göre, cevabın doğruluğu kadar soruya cevap verecek kişinin şahsiyeti de bizi yakından ilgilendirmektedir.

Eskiden şahitlikler için kişilerde birtakım şartlar aranırdı. Bunlardan en önemlisi yalan söylemek gibi kötü bir şöhrete sahip olmamasıydı. Bu yüzden soru soracağım kişinin yalana bulaşmamış, doğru, dürüst biri olması gerekir. Hakkı, hukuku gözeten; faziletli, haysiyetli, şuurlu biri olması gerekir sorunun muhatabı.

Soru sormanın öneminin göstergesi bakımından ilginçtir ki, eskiden soru sorulunca hemen cevabı verilmezmiş; arayıp araştırıp öyle cevap verilirmiş. Ayrıca soru soran kişi, cevap verene ücret de ödermiş.

Laf ebesi, her şeyi bilen, "siyaset"e bulaşmış, siyaset kulvarında ikbal görmüş ve dünyalık

SORU SORAN ADAM

Dr. İhsan ALPEREN tarafından yazıldı
Çarşamba, 01 Mayıs 2024 18:58 -

edinmiş kişi, hassasiyetlerini kaybetmiş bir kediden farksızdır. Böyle kişiler yivleri kaybolmuş delikli demire döndükleri için, vebal duygusundan mahrum olup sorunun cevabını hedefine ulaştıramazlar.

Söz gelimi tıp doktoruna dinden, din âlimine hastalıklardan, askere siyasetten, siyasetçiye ilimden ve dinden soru sorulmaz ya da sorulmaması gerekir. Ahlâklı bir kadının ahlâksızlıktan, ahlâksız bir kadının da iffetten bahsetmesini isteyemeyiz. Bankacıya para, döviz, altın konularında soru sorulur, fakat "İnsan ilişkilerinde estetiğin yeri nedir?" diye bir soru sorulmaz. Her ne kadar mimar da olsa, "binayı yıkılacak bir uçurumun kenarına yapan" bir kişiye mimarlıktan soru sorulmaz. Göz göre göre böyle bir mimara evimizin imarını teslim edemeyiz / etmememiz gerekir.

Gönlümüzün imarını, evimizin imarından daha az önemseyecek değiliz elbette. Bu yüzden gönül insanı ile gönül insanı kılıklı olanları birbirinden ayıracak ferasetin de olması gerekir soru soracak kişide. Çünkü soru soranın alacağı cevabın ve soru sorana cevap verenin emanet edeceği bilginin bir vebali vardır. Soru soran da, soruya cevap veren de böyle bir sorumluluk bilincini taşıyor olması gerekir.

Sorular sorulup cevaplar alındığında. Soru sormak da cevap vermek de bir seviye olduğu için, bu hal hasat mevsiminin yaşanması gibi bir haldir. İnsanın, soru sorup cevap aldıktan sonraki halinde, soru sormadan önceki halinden farklı bir kazanım elde etmiş olması gerekir.

Soru, hayatî önem taşıyan bir bilginin öğrenilmesi, bir "sorun"un aydınlığa kavuşturulması gibi yüce bir amaca yönelik olduğu için de, laf ola beri gele kabilinden soru sorulmaz. Hâsılı soru soranın da, sorulanın da "adam gibi adam" olması gerekir ki, erdemli bir toplumda yaşıyor olabilelim.

<http://www.milligazete.com.tr/makale/soru-soran-adam-172083.htm>

Dr. İhsan ALPEREN

Soru soran adam!

01 AĞUSTOS 2010 PAZ 01:05